

PERSON

Jednostavna verzija vodiča
o projektu PERSON

Ovo je jednostavna verzija vodiča o projektu PERSON.

Ukoliko želite, više informacija o projektu možete naći u opširnijoj verziji.

Cilj projekta PERSON (što u prevodu znači OSOBA) je da pravila i zakoni postanu bolji kako bi i osobe sa različitim smetnjama imale pravo da odlučuju o svim stvarima u svom životu.

PERSON
PARTNERSHIP TO ENSURE
REFORM OF SUPPORTS IN
OTHER NATIONS

Više informacija možete pronaći na sajtu:
www.eu-person.com

Uvod

Deset stvari koje smo naveli u ovom vodiču govore o tome šta države mogu da urade da bi njihova pravila i zakoni bili jednaki za sve ljude.

Konvencija Ujedinjenih nacija o pravima osoba s invaliditetom je ugovor između država o tome šta one treba da urade da osobe s invaliditetom stvarno imaju jednaka prava kao i svi drugi ljudi.

Član 12. Konvencije Ujedinjenih nacija o pravima osoba s invaliditetom kaže:

Osoba s invaliditetom ima pravo da donosi svoje odluke, i da zakon jednako važi za nju/njega kao i za druge ljude. Država mora da osigura da osobe s invaliditetom dobiju podršku koja im je potrebna da donesu neke odluke.

Poslovna sposobnost znači da osoba ima moć da odlučuje i zaključuje ugovore koji su pravno važeći.

Na primjer, da odluči o tome da želi da se oženi/uda, da kupi kuću, da otvori račun u banci, da se liječi.

Djeca sa smetnjama u razvoju i invaliditetom moraju dobiti podršku da nauče kako da donose odluke.

1

Države moraju da ukinu zakone koji dozvoljavaju da neko drugi odlučuje umjesto osobe koja ima neke smetnje ili invaliditet.

Zamjensko odlučivanje postoji kada zakon daje moć drugome da odlučuje umjesto te osobe.

2

Mora da prestane oduzimanje prava osobi da donosi odluke zbog rezultata na nekim testovima.

U mnogim zemljama, osobi se po zakonu može oduzeti pravo da odlučuje jer drugi ljudi misle da ona ne umije da donosi odluke zbog vrste smetnji koje ima. Konvencija o pravima osoba s invaliditetom kaže da je to pogrešno.

3

Način na koji osoba komunicira sa drugima ne smije da utiče na njeno zakonsko pravo da donosi odluke.

Svako komunicira na drugačiji način. Na primjer: Ako osoba koristi znakovni jezik, gestovni govor (govor tijela) ili tablu za komunikaciju da bi komunicirala sa drugima, to ne smije biti razlog da joj se oduzme njeno pravo da odlučuje.

4

Podrška koja je osobi potrebna ne smije biti razlog da se njoj oduzme zakonsko pravo da donosi odluke.

Ako osobi treba podrška da bi o nečemu donijela odluku, a ona ne može da je dobije, ne smije joj se oduzeti pravo da odlučuje.

5

Podrška koja je osobi potrebna u odlučivanju mora biti predviđena zakonom.

Postoje različite vrste podrške koja je osobi potrebna kada o nečemu odlučuje.

Neke od njih su:

- Informacije koje osoba dobija su takve da ona može lako da ih razumije.
- Osoba ima dovoljno vremena da donese odluku.
- Podršku pruža neko kome osoba vjeruje.
- Podršku pruža nezavisni zastupnik.

Lako za razumijevanje

6

Potreba za podrškom u odlučivanju ne smije uticati na bilo koje drugo ljudsko pravo osobe.

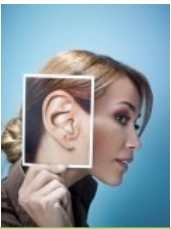
Bilo koja vrsta podrške koju osoba koristi ne smije spriječiti osobu da uživa ostala osnovna ljudska prava.

Neka od osnovnih ljudskih prava su:

- Da se uda/oženi
- Da ima djecu
- Da glasa
- Da odluči o tome gdje će da živi

7

Želje osobe moraju se poštovati kada joj se pruža podrška bilo koje vrste.

Svako ko podršku pruža mora da poštuje ono što osoba s invaliditetom želi, a ne da je primorava da uradi ono što misli da je za nju/nje najbolje.

8

Osoba mora imati pravo da odbije podršku ili je prekine u bilo koje vrijeme.

Ne želi svako da mu drugi pomažu. Ako ljudi odluče da im podrška više ne treba, to se mora poštovati.

9

Mora postojati kontrola nad tim kako se podrška pruža.

Ovo će osigurati da se želje osobe poštuju. Kontrola će spriječiti da osobe izgube svoje pravo da odlučuju.

10

Informacije i izbor u donošenju odluka moraju biti svima dostupni.

Ljudi moraju dobiti informacije o svojim ljudskim pravima i o stvarima o kojima odlučuju. Ljudi moraju dobiti informacije o tome gdje mogu da odu ako ne dobijaju podršku koja poštuje njihove želje. Svi oni koji podršku pružaju moraju dobiti odgovarajuću obuku.

PERSON, Centre for Disability Law & Policy, National University of Ireland, Galway, Ireland
P: +353 (0)91 494272 / E: eu.person@nuigalway.ie / W: www.eu-person.com

Partnerske organizacije

Projekat finansira
Evropska unija

